

OBSERVATIE

CONTACTORGAAN

LANDSCHAPSVERENIGING "DE KRINGLOOP"

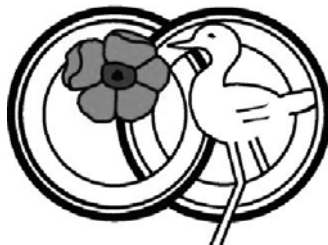
JAARGANG 39

2012 NR 2

OBSERVATIE

tweemaandelijks contactorgaan van

Jaargang 39 (2012) nr. 2

In dit nummer:

- Vogelcursus 2012
door Lei Hulsbosch..... 2
- Lezing over roofvogels door Hugh Jansman op 23 maart
door Lei Hulsbosch..... 4
- Voorjaarsexcursie naar "Het Groenewoud" op 22 april
door John Hannen..... 5
- Kraanvogels Diepholzer Moore
door Antoinette van Oosten..... 8
- Bomen over Bomen deel 2
door John Hannen..... 12
- 20 jaar vogelcursus
door Leo Koster..... 16
- Jaarverslag 2011
Ans Homburg..... 23
- De nachtvlinderval
door Marianne Vos..... 27

VOGELCURSUS BEGINNERS/GEVORDERDEN 2012

door Lei Hulsbosch

De vogelcursus wordt dit jaar voor de 21e keer zonder onderbreking gehouden. De gidsen zijn er weer in geslaagd om een programma samen te stellen voor de vogelcursus beginners en gevorderden. Het thema voor de beginners is natuurlijk het leren herkennen van veldkenmerken en geluiden van de meest algemene vogels in eigen omgeving.

Bij de gevorderden is het thema: ***Vogelgroepen van boomgroepen, open bos en bosranden, opgaande lijnvormige begroeiingen.***

Tijdens deze cursus en de excursies zullen we extra aandacht schenken aan de onderscheidende kenmerken van deze soorten; kennis van zang en roep speelt daarbij een belangrijke rol. Samen met de gidsen heeft Lei

Hulsbosch weer een fraai cursusboek samengesteld, waarbij natuurlijk de diverse vogelsoorten worden toegelicht. De samenstelling van de gidsen is onveranderd en bestaat uit: John Hannen, Jan Hermans, Nicky Hulsbosch, Leo Koster, Geert Peeters en Jo van Pol. Kortom de gidsen hebben er weer volop zin in en wij hopen u weer in grote getale te mogen verwelkomen op de introductieavond van de vogelcursus. Voor 2012 bestaat het cursusaanbod uit:

- één informatieavond op vrijdag 30 maart om 19.30 uur in de centrale ruimte van basisschool Triangel te Linne. Tijdens deze informatieavond zullen wij aan de hand van het cursusboekje op een aantal aspecten van het herkennen van vogels ingaan;
- vier vroege ochtend excursies:
 - ◆ het Groenewoud bij Swalmen op zondag 1 april om 7.00 uur;
 - ◆ het Rozendaal bij Montfort op zondag 15 april om 7.00 uur;
 - ◆ de Koningsteen bij Thorn op zondag 29 april om 6.00 uur;
 - ◆ de Linnerweerd bij Linne op zondag 13 mei om 6.00 uur.

Deze excursie naar de Linnerweerd zal starten bij in de Basisschool en daar ook worden afgesloten met een gezamenlijke terugblik op de cursus.

De excursies starten precies op tijd. Wees dus op tijd en ... goed gekleed, want het kan 's morgens vroeg nog flink koud zijn. Eindtijd van de excursie is gepland omstreeks 10.00 uur respectievelijk 09.00 uur.

U kunt zich voor de vogelcursus zowel schriftelijk als telefonisch opgeven bij de heer L. Hulsbosch (tel. 0475-463239) of via e-mail: cursussen@dekringlooplinne.nl.

De kosten voor de cursus bedragen € 12,- voor leden en € 16,- voor niet-leden van "De Kringloop". Deelnemers die zich aanmelden voor de Beginnerscursus en die niet in bezit zijn van het Beginnersboek, betalen € 10,- extra in verband met de kosten van het dikke (in kleur) uitgebrachte Beginnersboek.

Het cursusgeld vooraf overmaken op rekeningnummer: 470.97.59 ten name van Landschapsvereniging de Kringloop onder vermelding "Vogelcursus 2012".

De opgave moet geschieden **vóór 28 maart**. Indien op deze dag het cursusgeld niet binnen is, behoort U niet tot de deelnemers en ontvangt U ook geen uitnodiging.

Rest ons U nog een fijne, gezellige, maar vooral leerzame cursus toe te wensen.

LEZING OVER ROOFVOGELS OP VRIJDAG 23 MAART

door Lei Hulsbosch

Op vrijdagavond 23 maart zal weer net voor de start van de vogelcursus een lezing over vogels worden gehouden. Ditmaal zal de heer Hugh Jansman een lezing verzorgen over roofvogels in Nederland. De lezing begint om 20.00 uur in de centrale ruimte van Basisschool Triangel, Linnerhof 36 te Linne en duurt tot ongeveer 22.00 uur. De lezing is ook toegankelijk voor niet-leden.

Hugh Jansman is als eco-loog verbonden aan Alterra te Wageningen, het Centrum van studies van ecosystemen. Hij is onder andere een groot kenner van roofvogels en heeft ook menig onderzoek verricht.

Foto: Hugh Jansman

Roofvogels staan symbool voor kracht en macht, zijn op veel munten en vlaggen van landen afgebeeld en spreken dus sterk tot de verbeelding. Is het niet vanwege het onbewuste verlangen van de mens om te kunnen vliegen, dan is het wel om de kracht en status die roofvogels uitstralen. Deze bewondering voor de vogels heeft ook een keerzijde. Als statussymbool zijn ze geliefd, waardoor er volop illegale handel is in roofvogels. Daarnaast worden nog steeds roofvogels vervolgd omdat men denkt dat ze andere soorten in hun voortbestaan bedreigen.

Deze lezing zal gaan over wat Roofvogels zijn, hoe deze te herkennen en welk gedrag ze vertonen om de concurrentie te vermijden. Vervolgens komt uitgebreid de broedbiologie aan bod.

Er wordt ingegaan op de veranderende natuur in Nederland en wat dat voor gevolgen heeft op de voorkomende Roofvogelsoorten. Hij toont ons trendontwikkelingen, waaruit blijkt dat, behalve de buizerd, de meeste roofvogels in ons land achteruit gaan. Vele vogels worden

Foto: Hugh Jansman

slachtoffer van het verkeer; ook veranderende biotopen met steeds meer gebrek aan voldoende geschikt voedsel heeft een negatieve invloed. Bovendien komt het in ons land nog steeds voor, dat nesten vernield worden en vogels een gifdood sterven. Ook wordt met prachtige beelden ruime aandacht geschonken aan de roofvogels. Het bestuur van de Kringloop beveelt deze interessante lezing erg bij U aan. Reserveer dus alvast 23 maart in uw agenda. ◆

VOORJAARSEXCURSIE “HET GROENEWOUD” SWALMEN

door John Hannen

Zondagmiddag 22 april om 14.00 uur verzamelen we ons op de parkeerplaats van Kartbaan Swalmen, gelegen aan de Bosstraat 99, te Swalmen. Vanaf dit punt start deze ruim twee uur durende excursie door het “Landgoed Groenewoud” waarbij er veel aandacht zal zijn voor de typerende voorjaarsflora die de oevers van de Swalm ter plaatse van dit bos te bieden heeft.

Dit landgoed ligt ten oosten van Swalmen en hoort net als de Hout tot een groot gebied waarbij sinds kort het gebied achter het zwembad is ingericht als een groot wandelgebied waarbij ook mooie sculpturen van

de hier voorkomende flora en fauna te vinden zijn die gemaakt zijn door een kunstenaar met een kettingzaag. Het gebied wordt over de gehele lengte doorsneden door de Swalm: Een sterk meanderend riviertje met vele zand- en grindbanken. De Swalm, welke in Duitsland ontspringt, heeft een lengte van 45 kilometer, waarvan twaalf op Nederlands grondgebied. In Nederland overbrugt de Swalm een hoogteverschil van 14 m met een gemiddeld beekverhang van 1,15 m/km. Dit zorgt voor een grote stroming zodat op plaatsen dit riviertje het karakter geeft van een bergbeek. De Swalm heeft zich ingesneden in een reeks rivierterrassen van Maas en Rijn die zijn opgebouwd uit overwegend voedselarme, grofzandige en grindige afzettingen. Het regenwater dat op de hogere terrassen infiltreert komt deels op de lagere terrassen weer als kwel aan de oppervlakte. Met name waar de Swalm of een van de zijbeken deze terrassen aansnijdt en aan de rand van de terrassen zijn kwellokaties en concentraties van bronnen. Zodoende liggen er verscheidene poeltjes waarbij men bezig is via een vernattingsproject het aantal poeltjes te verdubbelen.

In het gebied dat we vanmiddag bezoeken kunnen we eigenlijk in twee verscheidene typen natuur verdelen: namelijk het Elzenbroekbos en het Vogelkers-Essenbos. De Swalm is een zeer aparte beek met een zeer grote stroming en waar de zeldzame vlottende waterranonkel in groeit. In de verschillende poelen zijn onder andere de alpenwatersalamander, kleine watersalamander, groene en bruine kikker en verschillende soorten padden te vinden.

Natuurlijk zullen we veel aandacht geven aan de plantenwereld welke een zeer rijke kruidlaag bevat met soorten als groot springzaad, zwarte bes, moeraszegge, dotterbloem en gele lis. In het voorjaar zijn hier vele bloeiende exemplaren te vinden zijn als de bosanemoon, veelbloemige salomonszegel, gele dovenetel en pinksterbloem met misschien al enkele Oranjetipjes die deze plant als waardplant heeft.

Afhankelijk van de temperatuur en de ontwikkeling van het voorjaar zullen we ook vele bloeiende heesters en bomen zien als de Sleedoorn, Inlandse vogelkers, meerdere soorten wilgen en zelfs al de zeer opvallende vruchten van de iepen.

Ook de vogelwereld in dit gebied biedt een grote verscheidenheid als de ijsvogel, kleine bonte specht, grote gele kwikstaart en appelvink zijn hier

vaste gasten. Hier hebben we tijdens de vogelcursus zelfs de schitterend mooi getekende Mandarijneend in een holle wilgenboom in een van de poelen hier zien broeden. Aan zijn melancholieke schreeuw herkent u direct de buizerd maar een torenvalk, sperwer of wespendif kunt u ook tegenkomen.

Dus mensen noteer deze middag in uw agenda en zorg dat u tijdig aanwezig bent, het belooft een interessante middag te worden. De excursie staat onder leiding van Jan Hermans en John Hannen. Als de weersomstandigheden geschikt zijn zullen we hier vele soorten planten en insecten tegenkomen. Dus zorg dat jullie goede veldgidsen bij jullie hebben en een loupe en/of fotocamera.

Vernieuwde vispassage in de Swalm (foto J. Hannen).

KRAANVOGELS IN DE DIEPHOLZER MOORE

door Antoinette van Oosten

Iedere 14 dagen ga ik een lang weekend naar mijn moeder in Twente. Zij leest De Twentsche Courant Tubantia en bewaart voor mij van deze krant de pagina Stad en Land. Natuurredacteur en vogelkenner Jan Bengevoord schrijft in deze rubriek wekelijks over de natuur en natuurwaarnemingen in Twente. Zijn artikelen vind ik heel boeiend, af en toe wel wat chauvinistisch als hij schrijft over planten en dieren die alleen in Twente zouden voorkomen, terwijl we die ook bij ons in Midden-Limburg aantreffen. Mijn moeder kent mijn fascinatie voor kraanvogels en belde me in september op naar aanleiding van het artikel met de kop "Kraanvogeltrek is fascinerend" in de Tubantia van 21-09-2011. De krant organiseert een eendaagse busreis naar Duitsland op 27 oktober, vertrek om 11.00 uur vanaf Enschede, met als doel de Diepholzer Moren. De Diepholzer Moren liggen op de grens tussen de deelstaten Niedersachsen en Noordrijn-Westfalen, ongeveer 50 km ten noorden van Osnabrück. In deze regio liggen 15 veenmoerassen met een gezamenlijke oppervlakte van 240 km². De Diepholzer Moren gelden sinds enkele jaren als de bekendste rustplaats voor kraanvogels. Vanuit Scandinavië vliegen deze imposante vogels in het najaar naar het Oostzee-eiland Rügen om in de loop van oktober af te zakken naar pleisterplaatsen in de Diepholzer moerasgebieden (Vanaf Rügen één nacht vliegen). Ze blijven hier één tot anderhalve maand. Als er niet genoeg voedsel meer beschikbaar is rond de tweede helft van november trekken de meeste vogels door naar Lac du Der-Chantecoq, een in 1974 aangelegd stuwwmeer in de Franse Ardennen. Het zijn deze kraanvogels die wij bij oostenwind in Limburg naar het zuiden zien vliegen (als je geluk hebt, want ik mis ze meestal). Andere groepen kraanvogels vliegen van Rügen een wat oostelijker route naar Rhin-Havelluch (omgeving Berlijn) en dan door naar Lac du Der-Chantecoq. Al deze vogels van de West-Europese trekroute (240.000) overwinteren in Zuid-Frankrijk, Laguna de Gascogne en in de Extremadura in Spanje, een kurkeikengebied waar ze eikels eten. Vanaf de Baltische Staten loopt een Oost-Europese trekroute via pleisterplaats Hortobágy naar

overwinteringgebieden in Tunesië, Egypte en Israël. De gemiddelde snelheid van de vogels kan tot ongeveer 70 km per uur oplopen, uiteraard afhankelijk van de weersgesteldheid. De trek vindt zowel overdag als 's nachts plaats, meestal op een hoogte tussen de 200 en 1000 meter, maar zelfs op 4000 meter zijn de trekkende kraanvogels wel eens waargenomen. Ze vliegen in familieverband, de ouders met hun jongen van dat jaar. De juveniele vogel prent de route in. In het voorjaar vliegen ze zo snel mogelijk terug naar hun broedgebied en slaan ze pleisterplaatsen over. Ze vechten met elkaar om de beste broedplaats. Met 3 á 5 jaar zijn kraanvogels geslachtsrijp. Vooral in de broedtijd zijn ze erg schuw. Ze zijn monogaam en bouwen in de directe omgeving van water een nest op de grond. De broedtijd bedraagt 1 maand en wordt door beiden uitgevoerd, ze krijgen meestal maar één jong, een zogenaamde nestvlieder. Bij de geboorte is het jong al genoeg ontwikkeld om binnen relatief korte tijd de geboorteplek te verlaten en op eigen kracht zijn ouders te volgen bij het voedsel zoeken.

Sinds de jaren '70 van de vorige eeuw worden in de Diepholzer moerasgebieden maatregelen genomen voor het behoud en ontwikkeling van hoogveen-gebieden. Dat heeft de kraanvogels geholpen die daar op de heen c.q. terugreis van hun trek kunnen uitrusten en opvetten. Door ongestoorde rustplekken en het ondiepe water zijn ze beschermd tegen vijanden als vos, marter en wild zwijn (niet tegen de zeearend). Overdag zoeken ze in de directe omgeving hun voedsel op graan- en maïsakkers. In 2000 werden nog 10.000 pleisterende kraan-

vogels geteld, in de afgelopen jaren zijn het aantallen tussen de 60.000 en 80.000 vogels die voor kortere of langere tijd hier verblijven, verspreid over het hele gebied. In 1999 werd hier in het Middelste Wietingsmoerasgebied het eerste broedgeval van de kraanvogel vastgesteld. Dit jaar zijn er in het gebied rond Diepholz 39 broedparen geteld en 27 jonge kraanvogels.

Het aanbod van de Tubantia leverde in anderhalve dag 110 belangstellenden op voor de busreis. Uiteindelijk zijn er dit najaar op 4 dagen busreizen georganiseerd met 4 x 52 belangstellenden! Op 2 november 2011 mocht ik mee We treffen het niet met het weer. Was het de afgelopen dagen helder, nu hangt er mist over de akkers. We gaan vandaag naar de Rehdener Geestmoor. De Duitse Natuurorganisatie BUND heeft een ontheffing om met het gezelschap over allerlei kleine weggetjes in het veengebied te rijden. De bus functioneert als schuilhut, de deur mag niet open en we missen dus het fantastische trompetteren van de kraanvogels. Maar iedereen is enthousiast als we zoveel vogels aan weerszijde van de weg op de akkers zien staan. Kraanvogels zijn ongeveer 1.30 á 1.50 groot. De vogels zijn heel schuw en alert. De adulte en juveniele vogels zijn goed te onderscheiden: de kop en hals van een volwassene is zwart met een brede witte streep achter het oog, de naakte huid op de kop is rood, de jonge vogels hebben een bleke, roodbruine kop en hals. Zo is goed te zien dat ze in familiegroepjes van ouders met jongen bij elkaar staan wanneer ze in grote groepen foerageren op de geogste maïsvelden. Daar is de maïs gedorst voor de varkens en valt er nog veel te halen. Kraanvogels zijn alleseters, ze eten bijvoorbeeld ook erwten, aardappels, insecten, reptielen, muizen en mollen. De schade die ze daarbij aanrichten is gering; er is een schaderegeling als ze ingezaaide gerst eten. Op de ene akker na de andere zien we groepen kraanvogels staan. Ook grote zilverreigers(10), fazanten en reeën laten zich bewonderen. Halverwege de middag rijdt de bus ons naar de uitkijktoren in het natuurgebied. Dit veengebied is de slaapplek van 10.000 kraanvogels en even zoveel ganzen. We lopen enkele kilometers over een pad langs het veen. Het is magnifiek om hier voortdurend het aanzwellend getrompetter te horen van vogels die hun slaapplek op zoeken, eerst hoor je het geluid dan zie je weer een groep aankomen in v-vorm of in schuine lijn fraai achter elkaar

aanvliegend, de ene groep na de andere, het gaat maar door, met steeds weer de contactroep *krro, krro*, en het fluitende *tsjierp* van de jongen (vroeger dachten ze vanwege dit gepiep van de juveniele vogels dat er zangvogeltjes op de rug van kraanvogels meeliften!). Kraanvogels vliegen met gestrekte hals en uitstekende poten, met een langzame doch krachtige vleugelslag, het mannetje iets krachtiger dan het vrouwtje. Een paar meter boven de grond gaat hun landingsgestel uit; ze strekken de poten naar beneden, cirkelen wat rond en landen dan heel elegant in het moerasgebied. Een blauwe kiekendief (vr) is hier op zoek naar muizen. We blijven tot het donker is en er echt niets meer te zien is. Onder het eten in Restaurant Ratstuben in Rehden kunnen we napraten over al onze indrukken. Om 22.00 uur zijn we na een fantastische dag weer terug in Enschede.

Op 12 november 2011 bezoek ik in de Eifel in de omgeving van Grossshau (gemeinde Hürstenwald) bouwwerken (burchten en dammen) van de bever, na afloop zie ik in de omgeving van Düren duizenden naar het zuiden trekkende kraanvogels. Ik denk dat ze van de Diepholzer Moren komen, op 2 november heb ik er velen heel duidelijk gezien, nu helaas van een veel grotere afstand, maar nog steeds indrukwekkend en fascinerend.

14 Januari 2012 staat er in een artikel in de Tubantia dat BUND hun heeft geïnformeerd dat er nog steeds tienduizend kraanvogels op de Diepholzer Moren aanwezig zijn. Met de zachte winter tot nu toe is er nog steeds genoeg voedsel te vinden en geen noodzaak om verder te vliegen. Inmiddels is het eind januari en is de winter uiteindelijk toch ingevallen. Zullen we de kraanvogels weer zien overvliegen?

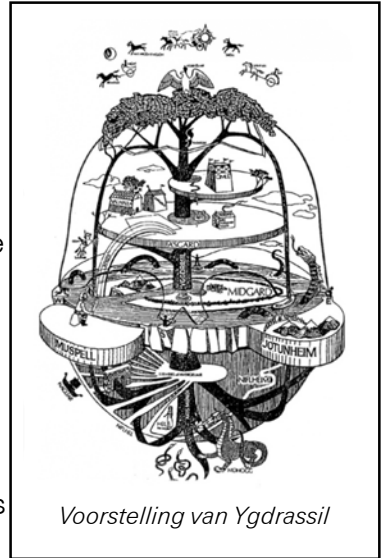

BOMEN OVER BOMEN deel 2

door John Hannen

Cultuurhistorie

Er zijn vele inheemse bomen die een belangrijke rol spelen in onze cultuurhistorie en mythologie. Bomen symboliseren de band tussen hemel en aarde ofwel tussen goden en mensen: De boom staat met zijn wortels in de aarde en heeft contact met de onderwereld terwijl zijn takken reiken naar de hemel en in verband staan met de goden. Ook symboliseren ze wisselingen van de seizoenen ze zijn te herkennen aan het uitbotten in de lente, de wasdom in de zomer, de vruchten en het verval in de herfst en het afsterven in de winter. Het daaropvolgende jaar komen weer de jonge blaadjes in het voorjaar waarmee de overwinning op de dood wordt gesymboliseerd. Bij het oprichten van een nederzetting door mensen werd eerst een boom geplant waarom heen ze later gingen wonen. Men was er heilig van overtuigd dat bomen een ziel hadden, ook de aarde, het water en andere planten hadden een ziel waar men eerbiedig mee om diende te gaan dit zien we nu nog bij de (naar onze maatstaven) primitieve volkeren. Er werd niet over gepekerd om zomaar een boom om te zagen zonder eerst vergiffenis te vragen. De Gewone es was voor de Germanen een belangrijke mytische boom; zijn Germaanse naam is: 'Ygdrasil' dit duidde op het heiligdom van de goden. De wereld, die uit Ymir ontstond, werd door een machtige boom gedragen - de es Ygdrasil. Zijn takken spreidden zich in alle windrichtingen ver over de zichtbare hemel uit. Yggdrasil is de levensboom en kennisboom hij is het symbool van de eindeloos vertakte vorm van dat wat is. Hij draagt en verbindt de werelden en toont de weg naar het hogere en verbindt de onderwereld dwars door de

mensenwereld naar de wereld van goden, zie tekening. De dauw van een Es brengt voor ieder wezen een levenswater; hij is de drager van de levenskracht, ook voor de mens.

Linden spelen zelfs nu nog (vaak op en rond pleinen) een belangrijk rol in de samenleving: Vroeger gold het als een boom waaronder vaak recht werd gesproken en tot bomen waaronder dansfeesten werden gehouden, hierover later meer.

Eiken waren door de Friezen gewijd aan Donar en werden als een Heilige boom gezien. Met de opkomst van het Christendom vormden deze bomen en hun heiligdom een grote bedreiging; vandaar dat Bonifatius op zijn tochten door Friesland deze monumentale aan Donar gewijde eiken liet omhakken om er kerken en kapellen mee te bouwen. Ook wilde Bonifatius door het omhakken van eiken laten zien dat de goden van de heidenen machteloos waren en eigenlijk niet eens bestonden. Naar huidige maatstaven is Bonifatius eigenlijk een milieucrimineel. Hij had beter Sint Malefactor of slechterik kunnen heten. Trouwens Bonifatius werd niet vermoord maar sneuvelde in een miniveldslag. Hij sloeg met een bijbel om zich heen, de caput vacans (onnozelaar). Bonifatius was met een invasielegertje van Franken Friesland ingetrokken. De Friezen verdedigden zichzelf en hun bomen. Bonifatius had in Friesland niets te zoeken.

Gebruiksvoorwerpen

In de moderne maatschappij is het gebruik van producten van bomen veelal vervangen door kunststof en daardoor lijkt de boom steeds minder bij te dragen aan ons welzijn. Hierbij moeten we echter niet vergeten dat de bomen het koolzuurgas uit de lucht halen en hiervoor zuurstof teruggeven, vandaar dat de bomen nog altijd van levensbelang zijn, zelfs al zouden we geen enkel ander product van de boom meer nodig hebben. In het verleden was behalve bovenstaand product de boom de belangrijkste leverancier voor gereedschappen en andere producten voor onze samenleving. Vandaar dat er altijd heel bewust voor bepaalde doeleinden bomen werden aangeplant (bij geboorte e.d.) en goed werden onderhouden. In principe is de boom de eeuwige, trouwe, schone, rustgevendende, inspirerende en geduldige metgezel en bondgenoot van mensen.

Bij de beschrijvingen van de aparte bomen, later in deze serie, wordt verder ingegaan op het gebruik van het hout van bepaalde bomen vandaar dat hier alleen een zeer summiere beschrijving wordt gegeven waarvoor bomen werden en worden gebruikt. Vlieren vormden een ware huisapotheek waarvoor meerdere producten van deze boom/struik werden gebruikt. De cultuurvormen als knotessen en knotwilgen werden gebruikt als geriefhout. De wilgen werden ook gebruikt bij de oeververdediging en afwerken van stoelen e.d. De fruitbomen als appels, peren, pruimen e.d. werden destijds onderhouden als hoogstambomen welke een belangrijk bestanddeel vormden in het voedselpakket van de mens. Vooral in de prehistorie was de wilde appel van groot belang voor de mensen en als wintervoer voor hun dieren. Een veel voorkomend misverstand is om elke appel die ergens in de natuur wordt gevonden uit te maken voor Wilde appel daar dit vaak nakomelingen zijn van klokhuizen die na het eten van de appel worden weggesmeten en hier kiemen. Ze zijn gemakkelijk te onderscheiden door de grotere vruchten en de beharing op de bladeren. Voor de dieren werden ook de vruchten van de eiken en beuken gebruikt. Door de komst van eerst kolen en daarna aardgas wordt hout steeds minder gebruikt als brandstof. Als bouwstof wordt het per woning minder gebruikt; aan een vakwerkhuis is eenmaal meer hout nodig dan aan een woning van bakstenen. Echter doordat er meer behoefte is aan nieuwe woningen dan voorheen wordt veel hout nog altijd gebruikt in de bouwsector. Ook om een huis in te richten met kasten, stoelen, tafels, vloeren e.d. wordt nog veel hout gebruikt. Zelfs de bast van bomen (eiken) werd gebruikt zoals voor het looien (verduurzamen) van leer maar ook om het na in reepjes te snijden er visnetten van te knopen.

Het gebruik van de hedendaagse kunststoffen lijkt echter op een keerpunt te zijn aangeland, juist doordat deze zo duurzaam zijn blijkt nu ook dat deze bijna niet afbreekbaar zijn en onze afvalberg steeds hoger wordt; worden er nu juist weer meer natuurlijkere materialen gebruikt.

Overige algemene wetenswaardigheden

We kennen wel de tekeningen van de Rendierjagers in Cheval de Pomelé in Frankrijk hierin werden naast grote zoogdieren

opmerkelijk weinig afbeeldingen gevonden van bomen. De oudste afbeeldingen van bomen vinden we op de gladde rotsen van Zuid Scandinavië uit de Bronstijd waar zich een gemengd loofbos had ontwikkeld. De boom op de rotsen (zie afb.) is een spar die in deze contreien destijds nog zeldzaam was en daarom als heilig werd beschouwd en is afgebeeld.

In plaats van de sterrenbeelden bij ons worden bij de Kelten via de bomen de astrologie bedreven. Volgens de Kelten wordt je karakter bepaald door de boom die over je geboorteperiode heerste. De eigenschappen van deze levensboom heeft een sterke invloed op iemands persoonlijkheid, gedrag en levensloop. Uitzondering op onze sterrenbeelden is dat bij de Keltische boomkalender 21 bomen worden onderscheiden.

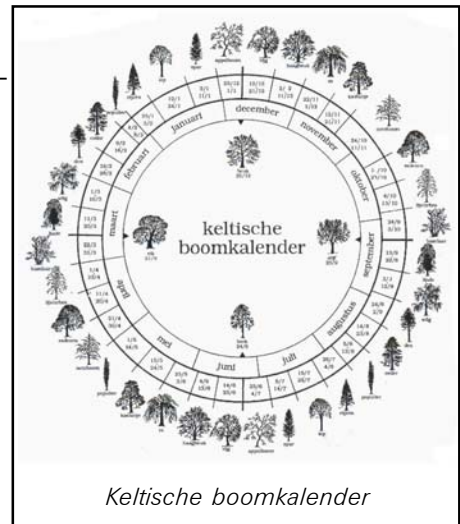
De Keltische boomkalender

In de volkswereekunde worden aan bomen ook voorspellende eigenschappen verbonden. Zo zal er regen volgen als de onderkant van de bladeren lichter zijn dan normaal.

Geeft de wind in een bos een hol geluid dan volgt regen terwijl krakende bomen juist duiden op een droge periode. Nog steeds wordt gezegd bij veel vruchten: noten, bessen en kastanjes e.d. dat hierop een strenge winter volgt. De winters die langzaam op gang komen waarbij men zelfs tweede bloei krijgt kunnen lang duren:

Bloeien de bomen twee maal op rij, zal de winter zich rekken tot mei. Er bestaan vele spreuken maar evenzovele gaan net zo vaak niet als wel op. Echter als op het einde van de herfst wanneer je voor de winter moet zorgen: Worden de bladeren geel en krom, kijk naar uw kachel om, is niet zo'n slechte waarschuwing.

Bomen zijn voor dichters altijd een bron van inspiratie geweest vandaar dat ik deze inleiding over de bomen wil afsluiten met een toepasselijk

Keltische boomkalender

waarbij men zelfs een tweede bloei krijgt kunnen lang duren: *Bloeien de bomen twee maal op rij, zal de winter zich rekken tot mei.* Er bestaan vele spreuken maar evenzovele gaan net zo vaak niet als wel op. Echter als op het einde van de herfst wanneer je voor de winter moet zorgen: *Worden de bladeren geel en krom, kijk naar uw kachel om, is niet zo'n slechte waarschuwing.*

Bomen zijn voor dichters altijd een bron van inspiratie geweest vandaar dat ik deze inleiding over de bomen wil afsluiten met een toepasselijk gedicht van Louis Mercier (1740-1814): *Een boom planten is een blijik van vertrouwen in de aarde. Een daad van hoop op de toekomst. Een handeling van naastenliefde jegens de toekomstige geslachten die van zijn vruchten zullen genieten wanneer wij er niet meer zijn.*

P.S.: In het vorige deel zijn de teksten onder de eerste twee afbeeldingen verwisseld. ◆

DE TWINTIGSTE VOGELCURSUS IN 2011

door Leo Koster

Niemand heeft ook maar een moment gedacht aan een 1 april grap, want de centrale ruimte van de basisschool Triangel te Linne is op de informatieavond voor de "Minicursus vogels herkennen", geheel bezet. Bij binnenkomst krijgen de cursisten een prachtig cursusboek, een deelnemerslijst, een streeplijst alsmede een kleurrijk dun boekje waarin 9 foto's zijn opgenomen. Het bestuur van "De Kringloop" wil wel eens weten hoe het gesteld is met de kennis over de gebieden die in de loop der jaren als excursiegebied gefungeerd hebben. Een zeer tevreden voorzitter, de heer Jan Hermans, opent om 19.30 uur de twintigste vogelcursus (zonder onderbreking). In 1992 werd gestart, dit jaar hebben zich 72 cursisten opgegeven. Door Jan worden de te bezoeken gebieden even nader toegelicht, daarna volgt een belangrijk aspect namelijk de vogeltopografie. Hierna worden voor de beginners 27 vogels gepresenteerd in zowel beeld als geluid. Voor de gevorderden worden diverse ecologische vogelgroepen getoond. In het cursusboek worden

deze groepen treffend weer gegeven. De avond wordt afgesloten met een quiz over 15 vogels, de juiste antwoorden; grote zilverreiger, middelste bonte specht, bonte kraai, zwartkopmeeuw, geelgors, zwarte ooievaar, ringmussen, tapuit, roek, strandleeuwerik, gele kwikstaart, blauwe kiekendief, visarend, steenuil en rosse franjepoot. Onze voorzitter leest nog een treffend gedeelte voor uit de boekenreeks Verkade "Blonde Duinen" van Dr. Jac. P. Thijsse.

Leudal. Zondag 3 april 2011, 07.00-10.00 uur. Het is droog, 13°C en bewolkt. Klokslag 7.00 uur vertrekken de eerste groepen. Mijn groep, groep 3 van de gevorderden, wandelt via een holle weg richting Zelsterbeek. We horen onder meer boomklever, pimpelmees, boomkruiper, zwartkop en een keep. Veel geroffel door onder meer van de grote bonte specht en de kleine bonte specht. Ik ben er aan voorbijgelopen, doch ik word teruggeroepen, een hazelworm doet verwoede doch vergeefse pogingen om hogerop te komen. Door dat gekronkel krijgt dit reptiel de aandacht. Als ik deze rode lijst soort achter zijn kop pak, begint hij/zij flink te kronkelen en spuit daarbij een witachtige substantie via de cloaca naar buiten. Van het pad raap ik een driehoornmestkever. We horen het geluid van de kruisbek. We zien knaagsporen van de bever. Enkele meters onder ons ligt over de beek een dode, bemoste boom die in de lengterichting bekleed is met witte klaverzuring. We genieten van de repeterende zang van de zanglijster. Onder een dichte sparreanplant veertjes van een geslagen vogel. Aan de enkele grotere veertjes lijkt het er op dat een havik deze houtduif te pakken heeft genomen. Als we bij een aspergeveld komen besluit ik even de gedichtenbundel van de heer Ton Valkenburg uit Maasbracht te raadplegen. "Ein ode aan 't witte goud" en omdat we net de fraaie driehoornmestkever bewonderd hebben, draag ik ook nog het gedicht over 't Keverke voor. Het is vandaag verdomd lastig om vogels goed in beeld te krijgen, maar tegen een naaldbomencomplex laat een gaai zich prachtig bewonderen. De witachtige kruin met zwarte streep-

jes is duidelijk zichtbaar en deze kan opgezet worden. We gaan de Leubeek over en komen bij de bekende Litsberg. Wij laten ons niet glijden, maar deze steile afdaling wordt zeer voorzichtig genomen. Aan een inlandse eik vlak langs de oever van de Leubeek hangt een uitdagend dik touw. Er wordt wel gevraagd "wie durft", het touw wordt wel vastgepakt maar een sierlijke zwaai boven de Leubeek blijft uit. Als we even stil staan en genieten, horen de het zachte geluid van een pad. Ik ben er ook van overtuigd dat ik het klagende geluid van de middelste bonte specht gehoord heb. Dan boven de beek enkele grote gele kwikstaarten. Langs de oever ook opgangen van de bever. Bij de Ursula- of Leumolen, een onderslagmolen, vliegt weer een grote gele kwikstaart. Via het Lange pad wandelen we richting startplaats. Een boomklever heeft interesse in een oud spechtengat, met nestmateriaal duikt deze "blauwspecht" het nestgat in. Daarna zal deze vogel de ingang verkleinen d.m.v. klei en grassprietjes. Rond 10.00 uur sluit ik de eerste excursie af. Op de streeplijst staan 35 kruisjes.

Munnichsbos. Zondag 10 april 2011, 07.00-10.00 uur. Start; Fanfarezaal te Reutje, 8°C. Eén afmelding.

Ik moet wat eerder weg i.v.m. een aansluitende dagwandeling van circa 15 km. Francien toont ons het dode vrouwtje van de zwartkop want het kopje is voorzien van een bruine kap. Aan de snavel is te zien dat het eigenlijk een insecteneter is, maar in het najaar eten ze ook wel bessen van onder meer meidoorn, braam of vlier. Blèrende groenlingen, Turkse tortels en huismussen worden direct al genoteerd. Op diverse schoorstenen inspecteren kauwtjes de voormalige schoorsteenkanalen. We wandelen zo dat we uitzicht hebben op de achterzijde van het neogotische, bakstenen, kasteel Aerwinkel uit 1856. In de vijver houden zich enkele meerkoeten op. We wandelen ook weer zo dat we de voorzijde van het kasteel kunnen bewonderen. Rondom het kasteel bevinden zich diverse sloten, een enkele doet nog wat drassig aan, doch zonder al te grote problemen bereiken we de andere kant. We wandelen langs de Vlootbeek. Wat verder door zien we de rode kop en de lichtroze anaalstreek van de middelste bonte specht. Drie eekhoorns verwisselen geregeld van boom. De 21 jarige brug over de Vlootbeek is aan vervanging toe, provisorisch zijn nu enkele nieuwe planken aangebracht. Links van het pad is d.m.v. een kruisje, foto, bloemen en

een paar sportschoenen de plek gemarkeerd waar Bert Vergoossen op 46 jarige leeftijd is overleden. Ongeveer vanaf deze plek heb ik tussen mei en juni 1997 in bijna 13 uren de middelste bonte specht intensief geobserveerd. Een uitgebreid verslag staat in Observatie, 1998, nummer 2. Hoog in de bomen zitten enkele kepen die een prachtig concert geven, ik kan mij niet herinneren dat ik dit "zangkoor" zo gehoord heb. We genieten van prachtige oude exemplaren van de grove den, maar ook van oude beuken die het loodje gelegd hebben en waartegen nu tondelzwammen groeien. In zo'n boom heeft de middelste bonte specht interesse. Vlak voordat ik de groep verlaat genieten we nog van de kleine bonte specht. Een grauwe gans heeft het wat hogerop gezocht en zit parmantig in een dode, afgeknapte beuk. Bij de akkers van Munnichsboshof ben ik getuige van een mislukte aanval van een havik op een duif. Bij deze boerderij hoor ik de zwarte roodstaart. Op mijn streeplijst staan 41 kruisjes. Voor de dagwandeling was ik op tijd, ik zag er zelfs een draaihals.

Lüseekamp. Start op 1 mei 2011 bij het Fletcher Landhotel Bosrijk te Maalbroek. Vóór 06.00 uur staan er al mensen, in een boom hoor ik de putter zingen, huiszwaluwen zie ik nog niet, maar anderen wel. Doordat Jan Hermans in nog warmere oorden vertoeft, doet John Hannen het openingswoord en stuurt direct mijn groep op pad. We zijn op Nederlands gebied begonnen maar gedurende de komende 3 uren vogelen we op Duits gebied, een gebied rondom de Lüseekamp. Bij het hardstenen monument met de 14 kruisjes draag ik een gedicht voor van Jan Bremmers uit Roermond in het Limburgs dialect. Diverse Kieviten vliegen er rond en roepen hun eigen naam, de tuinfluiter is niet zo'n makkelijke vogel. We zien de witgesterde blauwborst en de prachtige parachutevlucht van de boompieper. Dan horen we het

“gehinnik” van de dodaars, onze kleinste fuut. De koekoek wordt gehoord en uiteraard op de streeplijst aangekruist. Op een kale akker op Nederlands gebied zien we twee reeën, het is een bok met geveegd gewei die interesse heeft in een wegrennende reegeit. Twee boomleeuweriken zoeken vliegend en zingend de hoogte op. Op diverse afrasteringspaaltjes zitten zeker drie paapjes, ik herken ze aan de witte wenkbrauwstreep. Op een ander paaltje en ook nog wat dichterbij, zit het mannetje van de witgesterde blauwborst. We zien prachtig het wit in het blauw en bovendien genieten we ook nog van de zang van deze in deze contreien lang niet algemeen voorkomende vogel.

Als we een zwijnenwissel zien, zien we niet alleen drijvend fonteinkruid maar ook een klein oranjekleurig paddenstoeltje, het is het zeldzame beekmijtertje. Iets verder op een open gekapte vlakke zien we twee reebokken die elkaar aan het belagen zijn, beide bokken hebben een geveegd gewei. Hier wordt een territorium vastgesteld. In de buurt van een tankgracht staan we stil om te luisteren naar de zang van de fluit, het is een *tsip-toon* die steeds sneller wordt alsmede het bijbehorende *tuuh-tuuh-tuuh-tuuh*. Omdat het binnenkort moederdag is en in mijn groep enkele trotse moeders zitten, lees ik een gedicht voor van Ton Valkenburg. Als ik een vogel zie wegvliegen ontdek ik dat het de prachtige appelvink is.

Op bladzijde 2 van ons cursusboek is deze vogel fraai afgebeeld. Achter ons horen we het geluid van de bonte vliegvanger. Dit hoge geluid hoor ik niet meer, ik bedoel de zang van het goudhaantje. Een zwarte specht gaat boven ons er stilletjes vandoor. Een matkop heeft interesse in een dode berk waarin diverse gaten zitten. Op het pad harige rupsen van de phegea-vlinder en op een bramenblad zit prachtig de kleine vuurvlinder te zonnen. Omdat hij/zij daar zo mooi zit draag ik nog een gedicht voor van Mevr. M. Heemels-Beckers uit Melick. Rond 09.00 uur bereiken we de startplaats, een fraaie excursie met prachtige en unieke waarnemingen door een zeer gevarieerd landschap ligt achter ons en vandaag kregen we gelukkig enkele vogelsoorten prachtig in beeld. Op de streeplijst staan 51 kruisjes.

Linnerweerd. Startpunt de basisschool de Triangel te Linne op 15 mei 2011. Het is bewolkt en ongeveer 12°C. Klokslag 06.00 uur worden de groepen door Jan Hermans op pad gestuurd. Daarvoor nog een

uitdrukkelijke mededeling dat de groepen om 08.30 uur bij de basisschool terug moeten zijn, er staat ons nog een verrassing te wachten. We zien een hoogte winnende buizerd, merels, kauwtjes en huis-mussen. We wandelen onder langs de St. Martinuskerk richting Maas. Op de Maas valt de oogst

wat tegen, een soepeend met liefst 16 jongen. Via een nauwe doorgang komen we bij de nieuwe, originele loop van de Vlootbeek en zien daar twee wegvliegende witte kwikstaarten en op een draad enkele kneutjes. Kieviten op het gemaaide land moeten het terrein delen met enkele hazen. De grasmus noteren we hier ook. We wandelen richting Ravensburg, de kievit roept zijn eigen naam, een groene specht vliegt schichtig voorbij. We zien putters en groenlingen en mogen prachtig het mannetje van de vink bovenin een topje van een perenboom observeren. We wandelen richting vistrap, de knotwilgen langs de vistrap zijn van hun hoofdtooi ontdaan. We lopen naar de waterkrachtcentrale en zien daar een fuut, krakeenden, knobbelzwanen en wilde eenden. Hier genieten we ook met volle teugen van een paartje putters, oh, oh, wat zijn ze mooi. We wandelen weer terug en gaan dan richting Ploegshof waar we een zanglijster op de grond zien zitten. We horen het vage geluid van de nachtegaal die zich ergens ophoudt bij de Clauscentrale. Achter kasteeltje Heystrum gaan we naar links en draag ik een gedicht voor over "korenvelden". We zien hier huis- en ringmussen. We zien een eenzame boerenzwaluw en enkele huis- en gierzwaluwen. Stipt op tijd komen we aan bij de basisschool, op de streeplijst zijn 45 kruisjes geplaatst.

Als alle groepen er zijn verklapt Jan Hermans de verrassing; het ochtendontbijt staat klaar!!! De centrale ruimte met gedempt licht is omgetoverd in een sfeervolle, fraaie eetkamer; 4 rijen gedekte tafels opgesierd met waxinelichtjes en veldboeketten. Op de tafel schalen met

belegde broodjes, gekookte eieren, jus d'orange, water en bij elke stoel een papieren onderlegger met een afbeelding van een vogel en "Vogelcursus 1992-2011" alsmede een mededeling van het Bestuur dat bij de afsluiting van deze 20^e vogelcursus een feestelijk tintje op zijn plaats is. Fantastisch gewoon. Op het videoscherm de afbeelding van een morinelplevier. Voordat de koffie/thee wordt geserveerd kijken we nog even naar een 20 minuten durende diaserie "Van 1992 – 2011 !!!!!", 20 jaar in vogelvlucht. De dia's tonen bij ieder jaar de gebieden, het aantal deelnemers, de gidsen, de gebieden en vanaf 1995 de uitgebrachte cursusboeken. Op de quiz "Ken uw gebied" hebben 7 deelnemers gereageerd, de juiste aanduiding bij de 9 foto's; Lüsekamp, Leudal, Linnerweerd, Munnichsboshoeve, Lüsekamp, Linnerweerd, Leudal, Munnichsbos en Munnichsbos. Niet alleen een compliment aan Lei Hulsbosch die deze diaserie op een fantastische wijze in elkaar heeft gezet, maar ook aan een ieder die aan deze schitterende afsluiting zijn of haar steentje heeft bijgedragen. Het was groots en daar zal nog lang over afgesproken worden. Op naar de 21^e !!!!!

P.S. Onze groep heeft in totaal 78 vogelsoorten gezien dan wel gehoord, op de streeplijst van "De Kringloop" komt de bonte vliegenvanger niet voor.

JAARVERSLAG OVER HET VERENIGINGSJAAR 2011

Landschapsvereniging “ De Kringloop”Linne

door Ans Homburg

Op vrijdag 25 februari 2011 is de jaarvergadering gehouden over het verenigingsjaar 2010.

Er waren 43 personen aanwezig. Afgemeld hebben zich: mevr. M. Vos, mevr. F. Obers en fam. Jongman.

Het jaarverslag over 2010 van secretaris Ans Homburg werd goedgekeurd.

Het financieel overzicht van penningmeester Lins Baars verkrijgt de goedkeuring van de vergadering, nadat ook de kascontrolecommissie, bestaande uit de dames M. Voerman en E. Henrichs, er haar goedkeuring aan heeft gegeven. Mevr. M. Voerman trad statutair af; in haar plaats is dhr. F. Dubois benoemd die samen met mevr. E. Henrichs deel uitmaakt van de kascontrolecommissie over 2011.

Binnen het bestuur zijn de heren Lei Hulbosch en John Hannen aftredend en herkiesbaar, beiden zijn door de vergadering herbenoemd voor een nieuwe periode als bestuurslid.

De samenstelling van het bestuur is momenteel als volgt: Jan Hermans voorzitter, Ans Homburg secretaris, Lins Baars penningmeester, en de leden John Hannen, Lei Hulbosch, Karel Welters en Toos Bakker. Het bestuur vergaderde in 2011 11 keer. Ook dit jaar maakten wij wederom dankbaar gebruik van onze verenigingsruimte in Basisschool Triangel. We zijn met deze ruimte zeer tevreden. Cursussen, lezingen en alle bestuursvergaderingen worden er gehouden. We zijn het bestuur van de Innovo zeer erkentelijk voor de ons geboden huisvesting.

De redactie van de Observatie, jaargang 38-2011 bestaat uit Jan Hermans, John Hannen en Ans Homburg. Observatie verschijnt 6 keer. Buiten de vaste bijdragen van de redactieleden is ook dit jaar weer door

enkele leden kopij aangeleverd en maken we steeds meer gebruik van de door leden aangeleverde foto's. Onze dank hiervoor.

De ledenadministratie wordt verzorgd door Lei Hulbosch en Lins Baars. De Kringloop telde op 1 januari 2011 335 leden. In de loop van 2011 zijn er 18 nieuwe leden bijgekomen en hebben 25 leden zich afgemeld. De vereniging telt per 31 december 2011 328 leden.

Lei Hulbosch houdt ook in 2011 onze website voortdurend actueel en besteedt daar veel tijd aan. Op deze site is informatie te vinden over de vereniging in het algemeen, ons contactorgaan Observatie, de geplande cursussen, het jaarprogramma en opgestuurde waarnemingen.

Lezingen en excursies

28 januari

Dhr. R. Vroomen is bij ons te gast met een lezing over Familie-heraldiek. 28 personen zijn aanwezig op deze interessante lezing.

25 februari

Na de jaarvergadering geeft Jan Hermans een lezing over Noordoost-Tanzania met als thema "Van regenwoud tot savanne". 78 personen genieten van de prachtige beelden en het boeiend verhaal over dit door Jan zo geliefde land.

25 maart

Lezing door dhr. P. Palmen over vogels in Limburg, 72 personen zijn dit keer aanwezig bij onze jaarlijks terugkerende en goed bezochte vogel-lezing.

17 april

In de vroege ochtend staan 28 deelnemers met proviand klaar voor de dagexcursie naar de zinkflora in La Calamine te Moresnet. Een schitterend gebied waar de gidsen Jan Hermans en John Hannen de deelnemers wijzen op de prachtige flora en fauna. De picknick in het zonnetje tussen de bloeiende zinkflora zal niet snel vergeten worden, het is een prachtige excursiedag.

29 mei

Aan de middagexcursie naar de Luzenkamp doen 19 personen mee met als gids Leo Koster, die altijd wel weer leuke verhaaltjes en versjes vetelt.

25 juni

Ondanks het slechte weer staan 's morgens 20 deelnemers met regenjas en paraplu klaar om de omgeving van Stramproy te verkennen. De gids Jan Roymans vertelt een boeiend verhaal over de archeologie van de Tungelroyse beek. In de middag gaat een gedeelte van de groep verder naar de Tungelroyse wallen, een stuifzandgebied.

14 augustus

Op een regenachtige middag vindt een excursieplaats naar de Isabellegriend met speciale aandacht voor de planten en insecten, Dit gebied is de achtertuin van gids John Hannen, die aan de 23 deelnemers dan ook veel te vertellen heeft over dit mooie natuurgebiedje langs de Maas.

11 september

Naar de Driestruik, een voor de "Kringloop" nog onbekend terrein. Dit gebied ligt dicht bij het Industriegebied Heide te Roermond. Er zijn 28 personen aanwezig die door de gidsen Jan Hermans en John Hannen rondgeleid worden.

29 oktober

De herfstexcursie gaat naar de Beegderheide specifiek het gebied Exaten. 24 personen genieten in het najaarszonnetje van een afwisselend gebied met een diverse vegetatie. Gidsen zijn John Hannen en Leo Koster.

18 november

De tweejaarlijks terugkerende varia-avond voor en door leden is wederom een groot succes. 68 personen genieten van een zeer gevarieerd programma van hoge kwaliteit. De organisatie is in handen van Lei Hulsbosch.

16 december

Bij de lezing door Jan Hermans over Bulgarije zijn 67 personen aanwezig, die allen genieten van prachtige foto's met een boeiend verhaal over dit prachtige land.

26 december

De traditionele Kerstwandeling gaat dit jaar naar het Munnichsbos. Er staan 38 deelnemers te popelen om het gebied in te gaan. De gidsen John Hannen en Jan Hermans brengen ons over modderige paden langs de mooiste plekjes in het bos.

Cursussen

- Ook dit jaar is er weer een bomencursus gegeven door John Hannen en Pierre Theunissen, het aantal deelnemers is 37
- 73 vogelaars hebben zich ingeschreven voor de vogelcursus met als thema bosbewonende vogels. De vogelcursus wordt dit jaar voor de 20^e keer gegeven, reden genoeg om er een feestelijk tintje aan te geven. Na de laatste buitencursus is als afsluiting voor de deelnemers een ontbijt geserveerd in de centrale ruimte van basisschool Triangel waar de tafels feestelijk gedekt zijn. Onze dank aan iedereen, die hier in de vroege ochtend vrijwillig aan mee werkte. Gezien de vele leuke reacties van de deelnemers is het een zeer geslaagde ochtend, waar men nog lang blijft nazitten en vertellen. De gidsen voor deze cursus zijn: Leo Koster, Jo van Pol, Nicky Hulsbosch, Geert Peeters, John Hannen, en Jan Hermans.
- Aan de libellencursus nemen 42 personen deel, de cursus wordt gegeven door Jan Hermans en John Hannen.
- De jaarlijks terugkerende paddenstoelencursus telt 34 deelnemers, de cursusleiders Jan Hermans, John Hannen en Jo van Pol zorgen weer voor een boeiende cursus, vooral de lange dag in het gebied Dalheimer Mühle is top.

Ook in 2011 bleken de cursussen die de vereniging gaf bijna alle volgeboekt, hetgeen wel iets zegt over de hoge kwaliteit die "De Kringloop" biedt. Met dank aan de gidsen die veel tijd en kennis steken in het maken en samenstellen van de cursusboekjes en het geven van de cursussen.

Bij de Gemeente Roermond heeft de vereniging haar zienswijze gegeven

op de Mer-Planstudie *“Nieuw leven in de lus van Linne”*.

Het Huishoudelijk reglement van de vereniging opgesteld in 1977 is in 2011 vernieuwd en op de website geplaatst.

Het bestuur heeft in 2011 het plan gelanceerd om de Linnerweerd opnieuw te inventariseren; de laatste inventarisatie heeft 30 jaar geleden plaatsgevonden. Door middel van een brief hebben de leden zich hiervoor kunnen opgeven; inmiddels zijn meer dan 43 enthousiaste leden gestart met dit project.

Rest mij nog een woord van dank uit te spreken aan alle leden, die zich in 2011 op welke manier dan ook voor de vereniging verdienstelijk hebben gemaakt. Het bestuur stelt het enthousiasme en de inbreng van uw ideeën zeer op prijs. Wij hopen ook in 2012 weer op U allen te mogen rekenen. ◆

DE NACHTVLINDERVAL

door Marianne Vos

In de zomer van 2011 werd ik in de gelegenheid gesteld om een lichtval te lenen. Deze had al een rondje gemaakt langs verschillende adressen en de resultaten waren zonder meer geweldig.

Piet, die de beschikking heeft over een royaal stuk grond rond zijn huis, stuurde al na één nacht gebruik een mailtje met de meest fantastische foto's van onder meer Groot avondrood.

Ook Angelique, met haar insectenvriendelijke tuin, liet foto's rondgaan van interessante nachtvlindervangsten.

Kortom; die val moest maar eens een nachtje komen logeren. Dat ze bij ons niet in een tuin kan staan maar op een balkon leek me geen probleem. Ook daar komen immers nachtvlinders, je moet het ze gewoon een beetje aantrekkelijk maken.

De lichtval bleek een fors formaat witte bak te zijn waarop een con-

structie van plexiglas met black light bevestigd was. Drie maatjes groter dan gedacht. Maar 'prakkizére kump van érm luuj' en onder dat motto vond de bak toch een plaatsje op ons balkon. Verlengsnoer erbij, veiligheidsmaatregelen getroffen voor het geval het die nacht zou gaan regenen, en klaar. Vanwege dat verlengsnoer moest het raam van het computerkamertje wel op een royaal kiertje open blijven.

Onder visioenen van de meest zeldzame en kleurige nachtvlinders kwam eindelijk de schemering.

Op een helder moment bedacht ik dat die lamp nog een controle kon gebruiken voordat ze de hele nacht moest branden en besloot er tevens een proefuurtje Nachtvlinderval van te maken voordat we gingen slapen. Het black light bleek in de schemering meer licht te geven dan de naam liet vermoeden. Het hele kamertje was verlicht.

Met veel moeite onderdrukte ik een half uur lang de nieuwsgierigheid alvorens verwachtingsvol de deur van het kamertje te openen.

Het effect was overdonderend.

Torren, kevertjes, vliegen, hoornaars; het gonsde, bromde, kroop en vloog van alle kanten.

Fluks de stekker van de verlengkabel eruit getrokken, Wim gewaarschuwd dat het computerkamertje voor onbepaalde tijd buiten gebruik was en de deur stevig gesloten tot daags erna.

Bij het ochtendgloren bekeken we de opbrengst van dertig minuten lichtval-in-actie. We vingden een handvol gehandicapte kevertjes, veegden drie dode van de vensterbank, stuurden vijf Hoornaars naar buiten, mepten vrijwel alle aanwezige vliegen naar de vliegenhemel, verzorgden talloze Junikevers en demonteerden tenslotte de lichtval.

Dagenlang kwamen bewusteloos geraakte insecten weer tot bewustzijn. We vonden ze overal; bovenop de kast, tussen de kabelspaghetti, achter de pc en op de bureaustoel.

Pas na ongeveer een week keerde de rust weer. Slechts twee overleden insecten vonden we daarna nog, een Hoornaar en een Junikever.

En wat zat er allemaal in die val? Behalve heel veel van de al genoemde soorten warempel ook twee nachtvlinders. Niet kleurig maar grijsbruin.

Niet zeldzaam maar algemeen. Toch had het experiment zich geloond.

De dode Hoornaar en de dode Junikever leverden een serie mooie macrofoto's op. ◆